

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomických věd**

Kontokorentní úvěry na českém bankovním trhu

Marek Hejna

**Bakalářská práce
2018**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Marek Hejna**
Osobní číslo: **E15261**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Veřejná ekonomika**
Název tématu: **Kontokorentní úvěry na českém bankovním trhu**
Zadávající katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Záměrem práce je charakterizovat bankovní úvěry se zaměřením na nabídku kontokorentních úvěrů v českém bankovním trhu. Dále bude provedena analýza schvalovacího procesu kontokorentního úvěru ve vybrané bance.

Osnova:

- Vymezení bankovních produktů.
- Kontokorentní úvěry a analýza schvalovací fáze úvěrového postupu kontokorentního úvěru.
- Komparace podmínek pro získání kontokorentního úvěru.
- Výsledky, závěry a doporučení bance na zdokonalení úvěrové činnosti při poskytnutí kontokorentních úvěrů.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 35 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

ČERNOHORSKÁ, L. Komplexní pohled do bankovního světa. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2015. ISBN 978-80-7395-863-3.
MEJSTRÍK, M., PEČENÁ, M., TEPLÝ, P. Bankovníctví v teorii a praxi: Banking in theory and practice. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 9788024628707.
PŮLPÁNOVÁ, S. Komerční bankovníctví v České republice. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1180-1.
REVENDA, Z. Peněžní ekonomie a bankovníctví. 5., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2012. ISBN 978-807261-240-6.
Interní dokumenty vybraných bank
Internetové stránky vybraných bank

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Liběna Černohorská, Ph.D.
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: 1. září 2017
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2018

doc. Ing. Romana Provažníková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2017

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2018

Marek Hejna

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych rád poděkoval své vedoucí práce paní doktorce Liběně Černohorské za její odbornou pomoc, cenné rady, připomínky a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce.

ANOTACE

Tato práce pojednává o úvěrových produktech na českém bankovním trhu se zaměřením na kontokorentní úvěry, porovnáním podmínek pro získání kontokorentního úvěru u vybraných bank a zabývá se úvěrovou analýzou ve vybrané bance. Slouží především pro potřeby vybrané banky pro zefektivnění poskytování kontokorentních úvěrů.

KLÍČOVÁ SLOVA

úvěr, kontokorentní úvěr, banky, český bankovní trh, úvěrová analýza

TITLE

Overdrafts on the Czech Banking Market

ANNOTATION

This work discusses loan products on the Czech banking market with a focus on overdraft loans, by comparing the conditions for obtaining an overdraft facility for selected banks and is engaged in credit analysis in the selected bank. Usable mainly for the needs of the selected bank to streamline the provision of overdraft loans.

KEYWORDS

credit, overdrafts, banks, Czech banking market, credit analysis

OBSAH

ÚVOD	10
1. VYMEZENÍ BANKOVNÍCH ÚVĚROVÝCH PRODUKTŮ	12
1.1. ÚVĚROVÉ PRODUKTY	12
1.2. TYPY ÚVĚROVÝCH PRODUKTŮ	13
1.2.1. Spotřebitelský úvěr	13
1.2.2. Kontokorentní úvěr	13
1.2.3. Hypoteční úvěr	15
1.2.4. Kreditní karta	15
1.2.5. Faktoring & Forfaiting	16
1.2.6. Bankovní záruka	17
1.2.7. Eskontní úvěr	18
2. KOMPARACE PODMÍNEK PRO ZÍSKÁNÍ KONTOKORENTNÍHO ÚVĚRU	19
2.1. CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH BANK	19
2.1.1. Česká spořitelna, a.s.	19
2.1.2. MONETA Money Bank a.s.	20
2.1.3. Equa bank a. s.	21
2.2. PODMÍNKY PRO ZÍSKÁNÍ KONTOKORENTNÍHO ÚVĚRU U VYBRANÝCH BANK	23
2.2.1. Podmínky pro získání spotřebitelského kontokorentního úvěru	24
2.2.2. Podmínky pro získání podnikatelského kontokorentního úvěru	25
3. ANALÝZA SCHVALOVACÍ FÁZE ÚVĚROVÉHO POSTUPU KONTOKORENTNÍHO ÚVĚRU VE VYBRANÉ BANCE	28
3.1. ŽÁDOST O KONTOKORENTNÍ ÚVĚR, VYHODNOCENÍ DŮVĚRYHODNOSTI A ÚVĚROVÉ HISTORIE	28
3.1.1. Důvěryhodnost klienta (kredibilita)	29
3.1.2. Úvěrová historie	30
3.2. ÚVĚROVÁ ANALÝZA A VYHODNOCENÍ ŽÁDOSTI A KLIENTA	31
3.2.1. Analýza žádosti o kontokorentní úvěr pro spotřebitele	31
3.2.2. Vyhodnocení žádosti u spotřebitelského úvěru	32
3.2.3. Analýza žádosti o kontokorentní úvěr pro fyzickou osobu podnikatele	33
3.2.4. Vyhodnocení žádosti pro fyzickou osobu podnikatele	34
3.2.5. Analýza žádosti o kontokorentní úvěr pro právnickou osobu	35
3.2.6. Vyhodnocení žádosti pro právnickou osobu	36
3.3. SHRUTÍ	37
3.4. DOPORUČENÍ BANCE	37
ZÁVĚR	40
POUŽITÁ LITERATURA	42

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Porovnání vybraných bankovních institucí.	23
Tabulka 2: Přehled základních podmínek pro získání kontokorentního úvěru.	24

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Negativní záznam v registru	31
--	----

SEZNAM ZKRATEK

BRKI	Bankovní registr clientských informací
CZK	Měna České republiky
ČR	Česká republika
ČS	Česká spořitelna, a.s
DP	Daňové přiznání
EUR	Měna Evropské unie
mil.	milion
NRKI	Nebankovní registr clientských informací
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PMP	Průměrný měsíční příjem
RPSN	Roční procentní sazba nákladů
Sb.	Sbírka zákonů

ÚVOD

Banky se již od pradávna zabývaly v nejrůznějších formách půjčkami, přijímáním vkladů či prováděním směny. Obchodní banky se mohou dělit podle služeb, které nabízejí, lokality, ve které působí, klientů, na které se orientují. Banky, které poskytují široké spektrum služeb od provádění platebního styku, hotovostních operací či poskytování úvěrových produktů, pro velké množství klientů bez ohledu, zda se jedná o fyzickou či právnickou osobu, jsou označovány za univerzální banky.

V dnešních dnech, kdy je český bankovní trh, jak legislativně regulován, tak i pod poměrně přísným dozorem centrální banky, která provádí kontroly obchodních bank, nebo vydává různá omezení, jsou obchodní banky nuceny dodržovat kapitálovou přiměřenost, což znamená, že banka musí mít dostatečnou vlastní kapitálovou rezervu, aby byla schopna pokrýt úvěrová a tržní rizika. Dále musí obchodní banky dodržovat přiměřenou úvěrovou angažovanost. Pod tímto pojmem se neskryvá nic jiného než diverzifikace portfolia pohledávek banky za svými klienty. Banka se tedy musí vyvarovat většímu množství pohledávek za jedním klientem příp. ekonomicky spjatou skupinou osob, aby co nejvíce eliminovala riziko. Pohledávky za jedním klientem či skupinou spjatých klientů by neměly činit více než 10–25 % vlastního kapitálu banky. Rovněž se obchodní banky musí řídit i pravidly pro řízení likvidity, jež jsou stanovovány ze strany České národní banky, která určují poměr mezi určitou skupinou aktivních a pasivních položek bankovní rozvahy. Například aby byly dlouhodobé úvěry kryty dlouhodobými zdroji a krátkodobé úvěry zase zdroji krátkodobými. V neposlední řadě může být ze strany centrální banky omezeno poskytování finančních prostředků ve formě úvěrů osobám spojených s bankou.

Nedodržování stanovených pravidel ze strany obchodních bank může vést v krajním případě i k nestabilitě finančního systému, což se následně odráží na jednotlivce a jejich životní situaci. V případě, že banka nedodržuje dostatečnou likviditu nebo její vlastní kapitál je příliš nízký k celkovým pasívům, tj. banka je financována převážně cizími zdroji, nebo se dopouští svým jednáním k porušování jiných stanovených pravidel, může zasáhnout regulátor, což je obvykle centrální banka, která má ze zákona oprávnění obchodním bankám při zjištění nedostatků uložit opatření k nápravě a sankce za zjištěné nedostatky v činnosti bank, dále rozhoduje o zavedení nucené správy, či dokonce odebrání bankovní licence.

Důvodem k nastolení pravidel obchodním bankám a upravení legislativy pro jejich regulaci není nic jiného, než nedostatečně zodpovědné chování bank v 90. letech 20. století. V době, kdy začalo být podnikání soukromých subjektů svobodné, ne vždy měli tyto dostatek

počátečního kapitálu pro možné započetí podnikatelských aktivit. Začínající podnikatelské subjekty se tedy rozhodly hledat potřebný kapitál u obchodních bank.

Banky na českém bankovním trhu poskytovaly úvěrové produkty bez provedení dostatečné úvěrové analýzy, rovněž nebyla příslušná pohledávka následně monitorována vůbec, nebo jen velmi málo. Této situaci nepřispěl ani nepříliš pozitivní vývoj hospodaření na konci 20. století, což vedlo ke zhoršující se platební morálce dlužníků. Pro banky tedy byly některé pohledávky nevymahatelné a nedobytné, což se podepsalo na neuspokojivých hospodářských výsledcích bank a také kvalitu jejich aktiv, která byla velmi nízká.

Na základě výše uvedeného množství bank, zejména menších trpělo existenčními problémy či dokonce muselo svou činnost definitivně ukončit. U větších bank musel zasáhnout stát, který jim poskytl tolik potřebnou finanční injekci.

Určitou ochranu klientům, kteří obvykle nezkoumají rizikovost daného bankovního ústavu, kterému svěřují své finanční prostředky, zajišťuje systém povinného pojištění vkladů. V případě, že dojde k úpadku banky, nebo je obchodní banka Českou národní bankou označena za neschopnou dostát svým závazkům, klienti nemusí přijít o vložené prostředky vůbec, příp. nepřijdou o veškerý svůj vklad u dané banky, a to v závislosti na výši, do které jsou vklady střadatelů pojištěny. V České republice jsou vklady u jedné banky, družstevní záložny či stavební spořitelny jednoho klienta pojištěny do 100 % vkladu do výše 100 000 EUR.

Bakalářská práce si klade za cíl charakterizovat bankovní úvěrové produkty poskytované ze stran obchodních bankovních ústavů se zaměřením na nabídku kontokorentních úvěrů na českém bankovním trhu. V rámci práce bude provedena komparace podmínek pro získání kontokorentního úvěru u vybraných bank. Dále bude provedena analýza schvalovacího procesu kontokorentního úvěru ve vybrané bance. Následně budou vybrané bance, na základě zjištěných údajů, doporučeny kroky pro zefektivnění poskytování kontokorentních úvěrů.

Vzhledem k tomu, že jsou některé informace obsažené v této práci interními pro daný bankovní ústav a z důvodu, aby nedošlo k jejich případnému zneužití, je bankovní dům označován pouze jako „vybraná banka“.

1. VYMEZENÍ BANKOVNÍCH ÚVĚROVÝCH PRODUKTŮ

V této kapitole je blíže představen pojem úvěr a dále specifikovány jednotlivé bankovní úvěrové produkty, jež jsou určeny pro spotřebitele, ale i podnikající subjekty.

1.1. Úvěrové produkty

Úvěr je jakákoliv forma dočasného poskytnutí peněžních prostředků (tedy např. i prostřednictvím zárukových operací).¹

Prostřednictvím bankovních úvěrových produktů emitují obchodní banky bezhotovostní peníze na trh díky tzv. multiplikaci vkladů. Jedná se o situaci, kdy z každého vkladu klienta odvádí obchodní banka centrální bance stanovené procento povinných minimálních rezerv, tedy dodržuje pravidlo dodržování likvidy. Zbytek disponibilních prostředků může banka (OB1) půjčit klientovi, který tyto prostředky pošle do jiné obchodní banky (OB2), jako úhradu za příslušné zboží či služby. Druhá obchodní banka z těchto prostředků opět odvede stanovené procento na povinné minimální rezervy a zbytek prostředků může dále poskytnout jako úvěr. „*Tento proces multiplikace pokračuje do doby, než se nevyčerpá celá částka.*“² Jednou z funkcí úvěrů, resp. bank je rozdělování finančních prostředků od přebytkových jednotek mezi jednotky deficitní, tím také banky ovlivňují množství peněz.

Peníze získané z úvěrů mohou být úvěrovaným investovány do výzkumů, inovujících projektů či nákupu věcí potřebných pro vykonávání podnikatelské aktivity, v případě podnikatelských úvěrů. U spotřebitelských úvěrů jsou prostředky vynaloženy na pořízení obvykle spotřebních zboží, jako je například elektronika, dopravní prostředky, nábytek apod.

Banka je v pozici úvěrujícího či věřitele a z pohledu obchodní banky se jedná o investice, které jsou zpravidla navýšeny o příslušný úrok, a tím se tento produkt poměrně výrazně podílí na výnosech banky díky tomu, že úroková sazba za půjčené prostředky bankou je vyšší než stanovená úroková sazba za půjčení prostředků bance (vklady klientů). Úroková sazba je stanovena nejpozději při podpisu příslušných úvěrových smluv, příp. je úroková sazba uvedena v předsmělných informacích.

Na stanovení výše úrokové sazby má vliv mnoho faktorů:

- právní prostředí,
- všeobecné ekonomické podmínky,

¹ PŮLPÁNOVÁ, Stanislava. *Komerční bankovnínictví v České republice*. Praha: Oeconomica, 2007. s. 115.

² MEJSTŘÍK, Michal, Magda PEČENÁ a Petr TEPLÝ. *Bankovnínictví v teorii a praxi: Banking in theory and practice*. Praha: Karolinum, 2014. s. 14.

- konkurenční prostředí,
- výše nákladů banky,
- charakter (rizikovost) úvěru,
- cíle, strategie a finanční pozici banky³.

1.2. Typy úvěrových produktů

Obchodní banky nabízejí mnoho různých úvěrových produktů. Některé jsou určeny na pořízení konkrétní věci, jiné jsou poskytovány neúčelově. Úvěrové produkty lze rozlišovat i dle druhu splácení, zajištěné či bez zajištění, krátkodobé (poskytnutí do 1 roku), střednědobé (1–5 let) či dlouhodobé (nad 5 let)⁴, nebo např. dle měny, ve které je úvěr poskytován.

1.2.1. Spotřebitelský úvěr

Spotřebitelské úvěry jsou úvěry poskytované pouze fyzickým osobám – spotřebitelům na nepodnikatelské účty.⁵ Jak již název napovídá, využívají se pro úhrady spotřebních výdajů.

Jedná se o splátkové typy úvěrů, což znamená, že dlužník platí v pravidelných anuitách, jež se skládají z části plynoucí na úhradu jistiny a na úroky, věřiteli jednotlivé platby, dokud není celá jistina, úroky a další příp. náklady úvěru doplacený.

Vzhledem k tomu, že se jedná o nezajištěný úvěr a poskytován je pouze na základě příjmů žadatele a jeho kredibility, je z pohledu banky poměrně rizikový, což nese zvýšenou rizikovou přírážku k úrokové sazbě, a proto patří mezi úvěry s relativně vysokou úrokovou sazbou.

„Smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, musí obsahovat uvedení roční procentní sazby nákladů (RPSN) na spotřebitelský úvěr, která vyjadřuje procentní podíl z dlužné částky, který je spotřebitel povinen zaplatit věřiteli za období 1 roku a počítá se podle závazně stanoveného vzorce.“⁶

1.2.2. Kontokorentní úvěr

Kontokorentní úvěr je druh úvěru, který umožňuje klientovi povoleně přecerpat běžný účet do smluvené výše rámce. Klient tedy provádí běžné převodní příkazy a úhrady platební kartou, a jakmile dojde k vyčerpání vlastních prostředků na účtu, začíná být účet v povoleném přecerpání, a tím tak využíván kontokorentní úvěr. Tento typ úvěru mohou

³ ČERNOHORSKÁ, Liběna. *Komplexní pohled do bankovního světa*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2015, s. 116.

⁴ PŮLPÁNOVÁ, Stanislava. *Komerční bankovníctví v České republice*. Praha: Oeconomica, 2007. s. 295.

⁵ REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha: Management Press, 2012. s. 102.

⁶ REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha: Management Press, 2012. s. 102.

využívat jak spotřebitelé, podnikající fyzické osoby, tak i právnické osoby. Některé banky nabízejí kontokorentní úvěr i pro studenty, kteří nemají na účtu pravidelné příjmy.

Podmínkou získání tohoto typu úvěru je soustředění platebního styku na kontokorentním účtu klienta. K tíži účtu jsou (tak jako u „obyčejného“ běžného účtu) vztahovány veškeré úhrady a v jeho prospěch platby došlé od různých plátců.⁷ Banky povolené přečerpání, jak je někdy kontokorentní úvěr nazýván, často dovolí do výše dvojnásobku až trojnásobku započitatelných pravidelných příjmů na účtu. U kontokorentního úvěru neprobíhá splácení čerpaného rámce formou pravidelných splátek, rámec je zcela nebo částečně splacen jakoukoliv příchozí platbou na daný účet.

V případě, že je kontokorentní úvěr poskytován ke spotřebitelskému účtu, musí se úvěrová smlouva řídit, stejně jako u Spotřebitelských úvěrů, zákonem č. 257/2016 Sb. (Zákon o spotřebitelském úvěru), což znamená, že musí obsahovat veškeré náležitosti jako smlouva o spotřebitelském úvěru včetně vzorového výpočtu RPSN. U kontokorentních úvěrů dosahující vysokých rámců a jenž jsou poskytovány k účtu pro právnické osoby, banky požadují přistoupení k úvěru fyzických osob (statutární orgán, společník apod.), vzhledem k tomu, že se jedná o nezajištěných úvěr. Přistoupení je v podstatě zaručení se za daný úvěr a v případě, že úvěrovaný klient (právnická osoba) nebude schopna závazek splatit, bude oprávněně požadováno splacení závazku právě po osobě, která k úvěru přistoupila. V případě, že se jedná o osobu, která je ve svazku manželském a nemá rozdělené společné jmění manželů, je vyžadován i souhlas manžela či manželky s přistoupením dané osoby, vzhledem k tomu, že následné vymáhání má právě vliv na společné jmění.

Cena kontokorentního úvěru je obvykle ve formě úroku a příp. poplatku za přistavení či poskytnutí úvěru. *„Vzhledem k tomu, že klient platí úrok pouze ze skutečně čerpaného úvěru (debetního zůstatku na účtu), je obvykle úroková sazba ve srovnání s jinými krátkodobými úvěry vyšší.“*⁸ *„Relativně vyšší cena souvisí s větší náročností tohoto typu úvěru z pohledu poskytovatele. Banka totiž musí ve svých zdrojích rezervovat objem odpovídající smluvně dohodnutému úvěrovému rámci, který ale klient nemusí vždy vyčerpat.“*⁹

Splatnost úvěru je krátkodobá, obvykle je doba úvěru stanovena na 1 rok. Banky na základě zkušenosti s klientem následně úvěr obnoví na další rok. Pokud ovšem banka poskytující kontokorentní úvěr dospěje k závěru, že nemá zájem klientovi úvěr obnovit na další období, dojde k vypovězení úvěrové smlouvy v souladu s obchodními podmínkami. Některé obchodní

⁷ PŮLPÁNOVÁ, Stanislava. *Komerční bankovníctví v České republice*. Praha: Oeconomica, 2007. s. 306.

⁸ REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha: Management Press, 2012. s. 99.

⁹ PŮLPÁNOVÁ, Stanislava. *Komerční bankovníctví v České republice*. Praha: Oeconomica, 2007. s. 306.

banky vyžadují po klientovi vyrovnání kontokorentního úvěru alespoň jednou za 365 dní a následně dojde k obnově úvěru na další období.

U rámců s hodnotou v řádech stovek tisíc a vyšších banky přistupují k podrobnějšímu monitoringu pohledávek za klientem pro zachování udržitelného rizika. Mohou si mimo standardního posouzení příjmů a kredibility klienta vyžádat i jeho součinnost v podobě doložení účetních výkazů, aby ověřily, že rizikovost pohledávky se nezměnila, případně se snížila a klient je stále schopen dostát svým závazkům.

1.2.3. Hypoteční úvěr

Hypoteční úvěr je řazen mezi úvěry s nižším rizikem, což vyplývá z podstaty tohoto úvěru, která tkví v zajištění úvěru zástavním právem k nemovitosti. Znamená to jediné, a sice že v případě, že nemůže dlužník dostát svým závazkům vůči věřiteli, má věřitel právo předmět zajištění zpeněžit a získané prostředky využít na umoření dluhu.

„Úvěr je obvykle poskytován jen do určité výše zastavené nemovitosti tak, aby rozdíl mezi jeho objemem a hodnotou nemovitosti pokryl případné náklady realizace i možný pokles tržní ceny zástavy.“¹⁰

Vzhledem k zajištění úvěru je obvykle stanovena i nižší úroková sazba než například u kontokorentního úvěru. *„Úroková sazba může být stanovena jako pevná sazba po celou dobu splatnosti nebo pohyblivá sazba v závislosti na vývoji tržních úrokových sazeb. Často se používá i kombinace obou způsobů, to znamená pevná sazba pro několik počátečních let a sazba pohyblivá pro zbylou dobu splatnosti.“¹¹*

„Typická doba splatnosti u tohoto typu operací odpovídá střednědobému, a ještě více dlouhodobému horizontu.“¹²

„Současná úprava hypotečního úvěrování již nepodmiňuje využití poskytnutých peněžních prostředků účelově (k financování bytové potřeby), a tak jimi klient může disponovat naprosto libovolně.“¹³

1.2.4. Kreditní karta

Kreditní karta je svým principem a specifiky nejbližší právě kontokorentnímu úvěru. Kreditní karta je spojena s revolvingovým úvěrem, který je může být průběžně a opakovaně čerpán.

¹⁰ PŮLPÁNOVÁ, Stanislava. *Komerční bankovníctví v České republice*. Praha: Oeconomica, 2007. s. 308.

¹¹ REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha: Management Press, 2012. s. 102.

¹² PŮLPÁNOVÁ, Stanislava. *Komerční bankovníctví v České republice*. Praha: Oeconomica, 2007. s. 308.

¹³ PŮLPÁNOVÁ, Stanislava. *Komerční bankovníctví v České republice*. Praha: Oeconomica, 2007. s. 307.

Jedná se tedy o úvěrovou kartu, což ji odlišuje od karty debetní, se kterou je často zaměňována. Debetní karta je vydávána k bankovnímu běžnému účtu a je u ní možné nakládat s finančními prostředky pouze do výše vlastních disponibilních financí na daném účtu. Snižování čerpání je následně prováděno pravidelnými splátkami, které jsou obvykle inkasovány z navázaného běžného účtu. Kreditní kartou je možné platit u obchodníka či vybírat z bankomatu, někteří obchodníci akceptují pouze kreditní karty, obvykle se jedná o autopůjčovny či hotely.

Kreditní karty jsou nejčastěji vydávány bankovními ústavy, ovšem její vydání může nabízet i nebankovní úvěrová instituce. Některé banky či obchodníci nabízejí různé výhody při platbách kreditní kartou. Jednou z výhod je navrácení určité procentuální části z provedených plateb právě kreditní kartou, dále mohou být s platbami kreditní kartou spojeny různé věrnostní slevy atp.

Nesporná výhoda kreditní karty právě oproti kontokorentnímu úvěru tkví především v tom, že převážná část bank a dalších poskytujících subjektů nabízí takzvané bezúročné období. Jedná se o období, v rámci kterého dochází k čerpání částky klientem, ten je v určitém čase v rámci tohoto období informován, jak vysokou částku je nutné a do jaké doby splatit. V případě, že klient učiní vše dle obdržených pokynů, pak neplatí z čerpané částky žádné úroky. Pokud se mu nepodaří čerpání vyrovnat, tak dojde k naúčtování úroků dle úvěrové smlouvy.

1.2.5. Faktoring & Forfaiting

V případě faktoringu se jedná o smluvně sjednaný průběžný odkup krátkodobých pohledávek, které vznikly dodavateli v důsledku poskytnutí nezajištěného dodavatelského úvěru.¹⁴ Vzhledem k tomu, že se jedná o krátkodobé pohledávky, nesmí být doba jejich splatnosti delší než 180 dní. Faktoringová společnost, kterou je obvykle banka podepíše s klientem (dodavatelem) faktoringovou smlouvu, jenž určuje práva a povinnosti jednotlivých stran.

Náklady faktoringu se v závislosti na rozsahu funkcí, které faktoring plní, skládají z následujících položek:

- *faktoringová provize* pokrývá faktoringové společnosti náklady spojené (u bezregresního faktoringu¹⁵) s převzetím úvěrového rizika odběratele a rovněž náklady spojené se zpracováním faktoringu

¹⁴ REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha: Management Press, 2012. s. 101.

¹⁵ Situace, kdy faktoringová společnost přebírá riziko neuhrazení pohledávek.

- úroku, který se vyskytuje v těch případech, kdy je faktoring spojen s předfinancováním.¹⁶ Předfinancováním (úvěrováním) se rozumí proplácení odkupovaných pohledávek ze strany faktoringové společnosti okamžitě ve chvíli jejich odkupu.

„Forfaitingem je prováděn odkup střednědobých a dlouhodobých pohledávek, jejichž splatnost je více než 180 dní. Jedná se o pohledávky, které vznikly při vývozu, popř. dovozu na úvěr, přičemž subjekt odkupující pohledávky – forfaitér nemá možnost uplatnit zpětný postih vývozce, jestliže pohledávka není dovozcem řádně zaplacená (neboli riziko nezaplacení přechází na forfaitéra).“¹⁷ Forfaiting se zaměřuje především na zahraniční obchod a vzhledem k vyšší splatnosti jsou i pohledávky vyšší hodnoty, obvykle se jedná o částky přesahující 1 mil. .

„Cena forfaitingu je obvykle dána diskontem, resp. částkou, o kterou je snížena nominální hodnota pohledávky. Tento diskont může být samozřejmě převeden na efektivní sazbu forfaitingu. Tato sazba pak zahrnuje především:

- *referenční sazbu forfaitingové společnosti (resp. jak drahé zdroje získává forfaitér, dle objemu, splatnosti, měny apod.),*
- *rizikovou premii, která reflektuje rizikovost pohledávky a klienta garantující banky,*
- *čistou marži, která by měla pokrýt vlastní náklady forfaitingové společnosti (administrativní, daňové) a také zajistit určitý zisk.“¹⁸*

1.2.6. Bankovní záruka

Tento produkt bývá poskytnut výlučně prémiovým a velmi bonitním klientům. V tomto případě v podstatě dochází k příslibu banky k uhrazení závazků za klienta, pokud tak klient z jakéhokoliv důvodu nemůže učinit sám.

„Bankovní záruka představuje závazek banky zaplatit oprávněné osobě (beneficientovi) určenou peněžní částku podle obsahu a podmínek stanovených v záruční listině. Záruky mohou být jak akcesorické povahy (kde je těsná vazba mezi plněním ze záruky a zaručeným závazkem), tak se velmi často vyskytují ve formě abstraktní. Abstraktní záruka není pevně vázaná na zajišťovaný závazek, ale povinnost banky plnit ze záruky je dána formulací v záruční listině; obvykle znění na první výzvu a bez námitek.“¹⁹

¹⁶ REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha: Management Press, 2012. s. 104.

¹⁷ REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha: Management Press, 2012. s. 104.

¹⁸ MEJSTRÍK, Michal, Magda PEČENÁ a Petr TEPLÝ. *Bankovníctví v teorii a praxi: Banking in theory and practice*. Praha: Karolinum, 2014. s. 464.

¹⁹ REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha: Management Press, 2012. s. 101.

Ve chvíli, kdy je nucena příslušný závazek uhradit banka, sama si následně zajišťuje vymáhání pohledávky od klienta, kterému záruku poskytla.

1.2.7. Eskontní úvěr

Jedná se o krátkodobý úvěr, který spočívá v odkupu směnky bankou, před datem její splatnosti. Náklady, jež jsou hrazeny klientem jsou tvořeny sraženým úrokem a úvěrovou provizí. Vzhledem k tomu, že prodávající nemá na prostředky plynoucí ze směnky před datem její splatnosti nárok, dochází při odkupu k poskytnutí eskontního úvěru ze strany obchodní banky.

„Eskontuje-li banka směnku, stává se jejím majitelem se všemi právy, ale i povinnostmi. Banka poskytuje subjektu, který na ni eskontovali směnku, eskontní úvěr, jehož výše je určena směnečnou částkou a dobou splatnosti směnky. V den splatnosti směnky hlavním směnečným dlužníkem.“²⁰

*„Celkově je eskontní úvěr levnější než kontokorentní úvěr a velmi jistý, protože jej banka poskytuje **jen velmi dobrým klientům** nebo přijímá jen směnky akceptované solidní bankou.“²¹*

²⁰ REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha: Management Press, 2012. s. 101.

²¹ ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. *Základy financí*. Praha: Grada, 2011. s. 230.

2. KOMPARACE PODMÍNEK PRO ZÍSKÁNÍ KONTOKORENTNÍHO ÚVĚRU

Tato část práce je zaměřena na porovnání kontokorentních úvěrů, jenž jsou nabízeny jednotlivými bankovními institucemi a srovnání podmínek získání kontokorentního úvěru nejen pro spotřebitele, ale i podnikající subjekty.

Pro porovnání nabídek a podmínek získání úvěru je vybrán zástupce systémové banky (tato označení nesou banky, které mají velmi významný podíl na bankovním trhu v dané zemi a v případě potíží je pro stát obvykle výhodnější banku kapitálově posílit a zachránit její další působení na trhu, vzhledem k jejímu vlivu a provázanosti s finančním systémem²²), středně velké banky a reprezentant malého bankovního ústavu. Systémové banky zastoupí Česká spořitelna, a.s., středně velké banky MONETA Money Bank, a. s. a zástupcem malých bank je Equa bank a.s. Členění bank pro potřeby komparace nabídek a podmínek získání úvěrů vychází z výše bilanční sumy. Bilanční suma označuje veškerý majetek, který banka spravuje, tj. veškerá aktiva, která musí být samozřejmě rovna pasivům.

2.1. Charakteristika vybraných bank

Před samotnou komparací podmínek pro získání kontokorentního úvěru dojde k porovnání samotných bank dle hospodářských výsledků, počtu klientů, bankomatů atp.

2.1.1. Česká spořitelna, a.s.

První zmínky o České spořitelně se objevují již v roce 1825, kdy došlo k založení Spořitelny české. Po několika desítkách let různých transformací a proměn banky se Česká spořitelna (dále jen ČS) stala v roce 1991 akciovou společností. Za necelých deset let akcie ČS z valné většiny odkoupila rakouská společnost Erste bank, která dnes vlastní 98 % podílu v ČS.²³

Česká spořitelna se zaměřuje jak na retailové klienty, malé či střední podniky, tak i na obce, města či korporátní klientelu. Své služby poskytuje svým 4,7 mil. klientům prostřednictvím 522 poboček, právě počtem klientů se ČS řadí mezi největší banku na českém trhu.²⁴

²² Mezi tyto banky jsou v České republice od roku 2013 řazeny Česká spořitelna, a.s., Československá obchodní banka, a.s., UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s. a Komerční banka, a.s.

²³ Česká spořitelna: Všeobecná prezentace o finanční skupině ČS. Dostupné z: https://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/CS/Prilohy/vseobecna_prezentace.pdf.

²⁴ Česká spořitelna: Všeobecná prezentace o finanční skupině ČS. Dostupné z: https://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/CS/Prilohy/vseobecna_prezentace.pdf.

ČS své kvality dokazuje nejen počtem klientů či vysokým podílem v mnoha oblastech na bankovním trhu, ale i pravidelným sběrem různých ocenění. V poslední době získala například třetí místo v kategorii Nejlepší banka 2017, druhý nejlepší Bankovní inovátor 2017, rovněž získala ocenění v soutěži zlatá koruna. První místo získala za hypotéky a potřetí v řadě za společenskou odpovědnost. Zlato si odnesla za své produkty i Stavební spořitelna ČS a Pojišťovna ČS, bronz obdržela Penzijní společnost ČS a opět také Stavební spořitelna ČS.²⁵

ČS má poměrně stabilní hospodářské výsledky a svými zisky přispívá skupině Erste bank měrou vrchovatou. Dle Výroční zprávy České spořitelny, a.s. dosáhla banka za rok 2016 zisk ve výši 15,5 mld. CZK.²⁶

ČS nabízí poměrně širokou škálu úvěrových produktů. Klienti mohou žádat o následující úvěry:

- Spotřebitelské úvěry (vč. konsolidace úvěrů)
- Peníze na klik – revolvingový úvěr
- Provozní, investiční, hypoteční, revolvingové, neúčelové
- Úvěry pro MSE
- Hypotéky (vč. amerických hypoték)
- Úvěry ze stavebního spoření
- Lombardní úvěr
- Kontokorenty²⁷

2.1.2. MONETA Money Bank a.s.

Moneta Money Bank, a.s., dnešní název, který banka využívá je již třetí v pořadí. Od roku 1998 do 2005 nesla název GE Capital Bank, a.s., následně působila na českém bankovním trhu pod názvem GE Money bank, a.s., který se změnil do dnešní podoby v roce 2016, když banka vstupovala na Burzu cenných papírů Praha.

²⁵ Česká spořitelna: Všeobecná prezentace o finanční skupině ČS. Dostupné z:

https://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/CS/Prilohy/vseobecna_prezentace.pdf.

²⁶ Česká spořitelna: Výroční zpráva 2016. Dostupné z:

https://www.patria.cz/databank/170428_VZ_CS_2016_FINAL_28042017.pdf?guid=2abec843-1b28-4496-b2f6-68ce0240c777.

²⁷ Česká spořitelna: Všeobecná prezentace o finanční skupině ČS. Dostupné z:

https://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/CS/Prilohy/vseobecna_prezentace.pdf.

„MONETA Money Bank je vedoucí českou bankou na trhu spotřebitelského financování a rozvíjející se bankou v segmentu malého a středního podnikání v České republice s pevnou pozicí v oblasti spotřebitelských úvěrů a růstem mimo jiné v oblasti úvěrů pro živnostníky.“²⁸

„Banka financuje i automobily, stroje a další techniku. MONETA Money Bank je dlouhodobě i jednou z největších společností obchodovaných na Burze cenných papírů Praha (BCPP), kam vstoupila v květnu 2016. Její akcie se veřejně obchodují pod názvem MONET. S jedním milionem klientů je MONETA Money Bank čtvrtým největším bankovním ústavem v České republice. Provozuje síť více než 200 obchodních míst a 640 bankomatů a zaměstnává přes 3 100 osob.“²⁹

Stejně jako konkurenční bankovní ústavy i MONETA Money bank pravidelně sbírá ocenění. Za rok 2017 uspěla například v soutěži Mobilní aplikace roku pro mobilní bankovníctví Smart Banka. MONETA Money Bank získala v analýze kreditní kvality českých bank Důvěryhodná banka 2017 ocenění Gold. Banka rovněž získala v roce 2017 ocenění Zlatá koruna v kategorii Podnikatelské úvěry.³⁰

Mezi úvěrovými produkty, které má MONETA Money bank v rámci svého portfolia nabízí:

- Spotřebitelské úvěry (vč. konsolidace úvěrů)
- Kontokorentní úvěr
- Revolvingový úvěr
- Kreditní karta
- Investiční úvěry
- Bankovní záruky
- Hypotéky (vč. amerických hypoték)³¹

2.1.3. Equa bank a. s.

„Equa bank a.s. (Equa bank) je na českém trhu od roku 2011. Orgánem dohledu Equa bank a.s. je Česká Národní Banka. Jediným akcionářem banky je společnost Equa Group Ltd, která je ve vlastnictví fondů, jimž poskytuje poradenství britská společnost Anacap Financial Partners LLP. Aktivita této společnosti podléhá regulaci britského Úřadu pro dohled nad

²⁸ MONETA Money bank: Skupina MONETA. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/o-nas/skupina-moneta>.

²⁹ MONETA Money bank: Skupina MONETA. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/o-nas/skupina-moneta>.

³⁰ MONETA Money bank: Ocenění. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/o-nas/oceneni>.

³¹ MONETA Money bank [online]. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/>.

finančními službami (FCA). AnaCap je jednou z nejvýznamnějších evropských společností v oblasti správy soukromého kapitálu se zaměřením na sektor finančních služeb v EU.“³²

„Equa bank nabízí jednoduché, srozumitelné a transparentní služby osobního i firemního bankovníctví, k nimž patří běžné a spořicí účty s vedením zdarma, víceměnové platební karty, hypotéky, termínované vklady, spotřebitelské půjčky, pojištění a podnikatelské úvěry.“³³

„Koncem roku 2017 přesáhla bilanční suma banky 50 miliard korun. Rok 2017 byl nejúspěšnějším rokem v historii Equa bank. Zisk Equa bank se meziročně více než zdvojnásobil a činil 232 milionů korun. Banka rostla dvou až trojciferným tempem ve všech oblastech svého podnikání. Počet klientů překročil hranici 300 tisíc a bilanční suma přesáhla 50 miliard korun. Banka očekává pokračování růstu i v roce 2018.“³⁴

Equa bank a.s., jež má z vybraných bank nejkratší historii na českém bankovním trhu sbírá ocenění jako na běžícím páse, za rok 2017 se může pyšnit 6 cenami v soutěži Zlatá koruna. Veřejnost zvolila na internetu Běžný účet Equa bank jako druhý nejlepší produkt roku. Hlasující podnikatelé projevíli spokojenost s Podnikatelským účtem Equa bank a rozhodli, již třetí rok po sobě, o jeho umístění na druhém místě. Odborná porota dále přidělila zlatou medaili Minutové půjčky a Zlaté kartě od Equa bank, další stříbrnou medaili Běžnému účtu a bronzovou medaili Podnikatelskému účtu.³⁵

Vzhledem k tomu, že se jedná o banku zaměřující se na nízké náklady a provádění maximálního počtu úkonů elektronicky prostřednictvím internetového bankovníctví, nevlastní žádné vlastní bankomaty. Klienti mají ovšem možnost využívat bankomaty cizích bank za zvýhodněných podmínek.

I Equa bank a. s. jako zástupce nejmenších bankovních ústavů se snaží svým klientům poskytovat nejrozumnější úvěrové produkty, aby uspokojili jejich potřeby. Dle webových stránek banky mají klienti na výběr z následujících produktů:

- Spotřebitelský úvěr (vč. konsolidace úvěrů)
- Kontokorentní úvěr
- Hypotéky (vč. amerických hypoték)
- Investiční úvěry
- Revolvingový úvěr

³² Equa bank: Vedení banky. Dostupné z: <https://www.equabank.cz/o-nas/vedeni-banky>.

³³ Equa bank: O nás. Dostupné z: <https://www.equabank.cz/o-nas>.

³⁴ Equa bank: O nás. Dostupné z: <https://www.equabank.cz/o-nas>.

³⁵ Equa bank: Ocenění. Dostupné z: <https://www.equabank.cz/o-nas/oceneni>.

- Bankovní záruka³⁶

Shrnutí důležitých statistických údajů výše uvedených bank z účetních výkazů příslušných bank je obsaženo v tabulce č.1. Veškeré získané údaje pocházejí z výročních zpráv jednotlivých bank za rok 2016, tj. údaje jsou platné k 31.12.2016.

Vzhledem k tomu, že Zákon o účetnictví (Zákon č. 563/1991 Sb.) v ustanovení § 21 odst. a hovoří o povinnosti zveřejňovat Výroční zprávu do 30 dnů od jejího ověření auditorem a příslušným orgánem, nejpozději však do 12 měsíců od rozvahového dne zveřejňované účetní závěrky bez ohledu na to, zda byly tyto účetní záznamy uvedeným způsobem schváleny³⁷, nebylo možné zpracovat údaje z aktuálnějších výročních zpráv.

Tabulka 1: Porovnání vybraných bankovních institucí.

	Česká spořitelna, a.s.	MONETA Money Bank a.s.	Equa bank a. s.
Bilanční suma (mld. CZK)	1 066	149	44
Čistý zisk (mld. CZK)	15,5	4,1	0,106
Vlastní kapitál (mld. CZK)	121,7	27,3	3,4
Vklady klientů (mld. CZK)	788,9	73,3	40
Poskytnuté úvěry (mld. CZK)	577,5	54,6	32
Počet klientů	4,7 mil.	1 mil.	250 tis.
Počet poboček	561	230	59
Počet vlastních bankomatů	1 642	632	0

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv příslušných bank.

2.2. Podmínky pro získání kontokorentního úvěru u vybraných bank

Základní podmínky pro získání kontokorentního úvěru pro fyzickou osobu, jenž si každá banka stanovuje vlastní v souladu se zákonem, jsou uvedeny v tabulce č. 2. Z tohoto přehledu je patrné, že nejsou téměř žádné rozdíly u těchto obecných podmínek, pro obchodní banky se jedná o vysoce standardizovaný úvěrový produkt na rozdíl od například bankovní záruky. Kontokorentní úvěr je dostupný velkému množství klientů, jenž si jej společně s kreditní kartou oblíbili, a to právě pro jeho poměrně snadné získání ve srovnání například s hypotečním úvěrem.

³⁶ Equa bank [online]. Dostupné z: <https://www.equabank.cz/>.

³⁷ Zákon o účetnictví. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563#cast3>.

Tabulka 2: Přehled základních podmínek pro získání kontokorentního úvěru.

	Česká spořitelna, a.s.	MONETA Money Bank a.s.	Equa bank a. s.
Dokladů totožnosti	2	2	2
Min. věk žadatele	18 let	18 let	18 let
Pravidelný příjem na účtu	ano	ano	ano
Trvalý pobyt v ČR	ano	ano	ne ³⁸
Min. výše příjmů na účtu	50 % z výše rámce	50 % z výše rámce	1x za 3 měsíce 25 % z výše rámce

Zdroj: Vlastní zpracování dle webových stránek příslušných bank.

2.2.1. Podmínky pro získání spotřebitelského kontokorentního úvěru

Podmínky začínají být rozdílné v případě, kdy se rozlišuje úvěr pro spotřebitele, tedy spotřebitelský kontokorentní úvěr a podnikatelský kontokorentní úvěr, tedy pro OSVČ či právnickou osobu. Tento jev je způsoben i z důvodu Zákona o spotřebitelském úvěru, jenž prošel v roce 2016 novelizací a zprísňením podmínek pro získání kontokorentního úvěru pro spotřebitele, zároveň došlo ke zprísňení úvěrové analýzy klienta ze strany bank.

Zákon k tomu v ustanovení § 86 odst. 1 stanovil následující: „Poskytovatel před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo změnou závazku z takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru posoudí úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Poskytovatel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.“³⁹ Z výše uvedeného neplyne přímá povinnost bance nahlížet do konkrétních registrů, ovšem v případě, kdy by neprovedla dostatečnou a přiměřenou analýzu, může být úvěrová smlouva zneplatněna a klient nebude povinen své závazky vůči bance plnit, což plyne hned z následujícího paragrafu totožného právního předpisu: „Poskytne-li poskytovatel spotřebiteli spotřebitelský úvěr v rozporu s § 86 odst. 1 větou druhou, je smlouva neplatná. Spotřebitel může uplatnit námitku neplatnosti v tříleté promlčecí lhůtě běžící ode dne uzavření smlouvy. Spotřebitel je povinen vrátit poskytnutou jistinu spotřebitelského úvěru v době přiměřené jeho možností.“⁴⁰

³⁸ Kontokorentní úvěr je možné získat v případě, že klient splňuje podmínky pro zřízení a vedení Běžného účtu u Equa bank a.s.

³⁹ Zákon o spotřebitelském úvěru. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-257#cast6>.

⁴⁰ Zákon o spotřebitelském úvěru. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-257#cast6>.

Na základě výše uvedeného Česká spořitelna, a.s., MONETA Money bank a.s. i Equa bank a.s. podmiňuje započetí úvěrové analýzy podáním žádosti o kontokorentní úvěr. Do této žádosti klient vyplňuje charakter a výši svých příjmů, výdajů, úvěrové zatížení a čestně prohlašuje, že nemá žádné závazky po splatnosti vůči orgánům veřejné správy či zdravotním pojišťovnám, není trestně stíhán, či účastníkem soudního sporu, v insolvenčním řízení atd. Usoudí-li banka, že je klient dostatečně úvěruschopný obdrží před podpisem příslušných úvěrových smluv předmluvní informace obsahující základní údaje o úvěru a reprezentativní příklad čerpání a následného splácení rámce resp. úroků. MONETA Money bank a.s. na svých webových stránkách uvádí následující reprezentativní příklad: „*Reprezentativní příklad: vychází z předpokladu, že úvěr je čerpán okamžitě a v plné výši po dobu 3 měsíců. Výše úvěru 15 000 CZK, roční úroková sazba 21,99 %. Poplatky související s úvěrem: poplatek za čerpání Flexikreditu 29 CZK měsíčně. RPSN 27,21 %, celková částka splatná spotřebitelem 15 912 CZK. Na sjednání smlouvy o Flexikreditu není právní nárok. Tato nabídka není závazná.*“⁴¹

Obvyklá výše spotřebitelského kontokorentního úvěru se dle nabídek vybraných bank pohybuje od 5 000 CZK až do výše 100 000 CZK.

2.2.2. Podmínky pro získání podnikatelského kontokorentního úvěru

U kontokorentních úvěrů poskytovaných podnikatelským subjektům není banka natolik svázána zákonem, resp. neriskuje zneplatnění smlouvy v případě poskytnutí úvěr i v případě, kdy neprovede náhled do příslušných registrů a nesplní tak dostatečnou úvěrovou analýzu. I z tohoto důvodu, ale především díky konkurenční výhodě nabízejí banky kontokorentní úvěry pro podnikatelské subjekty více individualizované. Podmínky získání úvěru jsou o poznání rozvázanější v porovnání s kontokorentním úvěrem pro spotřebitele.

U **České spořitelny, a.s.** je možné se setkat hned s několika podnikatelskými kontokorentními úvěry, které jsou vhodné pro určitou skupinu zájemců, od aktuálně začínajících podnikatelů až po společnosti provozující podnikatelskou činnost několik desítek let. Klienti mají možnost získat kontokorentní úvěr pro zahájení svých podnikatelských aktivit, bez nutnosti dokládat daňové přiznání či úvěr zajišťovat, a to až do výše 50 000 CZK. Do této částky tedy pro získání úvěru není třeba dokládat žádnou dokumentaci, ve výjimečných případech si však banka může vyžádat doplňující dokumentaci. Další produkty České

⁴¹ Flexikredit. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/lide/ucty/kontokorent-flexikredit>.

spořitelny, a.s. nabízejí možnost čerpání do výše dva miliony CZK, v tomto případě již požaduje Česká spořitelna zajištění směnkou.⁴²

Dle komunikace se zaměstnanci České spořitelny, a.s. je nutné při žádosti o kontokorentní úvěr nad 50 000 CZK doložit poslední dvě podaná daňová přiznání a předběžné daňové přiznání, pokud ještě klient neměl povinnost jej doručit finančnímu úřadu. V případě schválení následně banka vyžaduje, před započítáním čerpání rámce, doložit potvrzení o bezdlužnosti vůči finančnímu úřadu, zdravotní pojišťovně a správě sociálního zabezpečení.

Česká spořitelna, a.s. má pravidlo, že výše úvěru by neměla být vyšší než 125 % objemu kreditních obrátů dohromady za poslední tři měsíce.

MONETA Money bank a.s. má pro své podnikající klienty také v nabídce připraveno mnoho produktů lišících se dle velikosti poptávajícího subjektu. V případě úvěrů nepřevyšující částku 50 000 CZK nepožaduje MONETA Money bank a.s. doložení účetních výkazů, daňových přiznání či obrátů na účtu. Tento typ kontokorentního úvěru nesoucí název MiniFlexi Business je určen pro OSVČ. V případě, že se jedná již o podnikatelský subjekt s historií a stabilními hospodářskými výsledky může čerpat úvěr až do výše 2,5 milionu CZK. Podmínky získání tohoto úvěru jsou následující:

- Doba podnikání: minimálně 1 ukončené daňové období
- Sídlo firmy a adresa trvalého bydliště v České republice
- Doporučená výše tržeb v posledním roce podnikání: 300 000 CZK
- Společnost není v konkurzu / likvidaci / vyrovnání a nemá exekuci na běžný účet
- Platby vůči Finančnímu úřadu a Správě sociálního zabezpečení nejsou v prodlení a žadatel nemá sjednán splátkový kalendář
- Mít přidělené IČO⁴³

I se zaměstnanci MONETA Money bank a.s. došlo k diskuzi ohledně bližších podmínek získání kontokorentního úvěru pro podnikatelský subjekt. Dle zjištěných informací u nového klienta požaduje MONETA Money bank a.s. doložit 2 doklady totožnosti, dvě daňová přiznání a obraty na stávajícím podnikatelském účtu. U stávajících klientů OSVČ není nutné dokládat při žádosti do 100 tisíc CZK daňová přiznání.

Měsíční obrát na účtu, který klient musí udržovat v případě přistavení kontokorentního úvěru, nesmí být nižší než 33 % schválené výše rámce.

⁴² Financování. Dostupné z: <https://www.csas.cz/cs/podnikatele-firmy/financovani>.

⁴³ Kontokorentní úvěr Flexi Business. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/firmy/start/uvery/provozni-uver-flexi-business>.

Poslední vybraná banka **Equa bank a.s.** disponuje jako zástupce nejmenších bank na českém bankovním trhu logicky i nejužší nabídkou kontokorentních úvěrů pro podnikatelské subjekty. Na webových stránkách banka neuvádí žádné bližší podmínky pro získání kontokorentního úvěru pro podnikatele.

Dle zjištěných informací od pracovníků Equa bank a.s. požaduje banka při žádosti o podnikatelský kontokorentní úvěr poslední podané daňové přiznání. Banka neumožňuje povolené přečerpání pouze na základě obrátů na účtu, vždy požaduje doložit dokumentaci dokazující úspěšnost a ziskovost podnikajícího subjektu pro provedení komplexní úvěrové analýzy, a to bez ohledu na požadovanou výši rámce. Další podmínkou povoleného přečerpání, kterou je klient nucen splnit je vyrovnaní čerpaného rámce alespoň jednou za 365 dní.

3. ANALÝZA SCHVALOVACÍ FÁZE ÚVĚROVÉHO POSTUPU KONTOKORENTNÍHO ÚVĚRU VE VYBRANÉ BANCE

Třetí část práce se zaměřuje na charakteristiku a popis úvěrové analýzy ze strany konkrétní banky při posuzování žádosti o kontokorentní úvěr. Vybraná banka je dle bilanční sumy řazena do kategorie malých bank.

Před samotným uzavřením úvěrové smlouvy je povinností banky zajistit dostatek informací o klientovi, jeho bonitě, což je klientova schopnost dostát závazkům a kredibilitě, čímž se označuje klientova důvěryhodnost a jeho spolehlivost, aby obchodní banka maximálně eliminovala riziko tzv. „zesplatnění“ úvěru a jeho příp. následného vymáhání či v horším případě odepsání příslušné pohledávky.

Schopnost hodnotitele získat komplexní, přesné, podstatné a aktuální informace o hodnoceném subjektu a schopnost tyto informace efektivně zpracovat je nezbytným předpokladem rozhodovacího procesu, v němž se zvažuje poskytnutí úvěrových prostředků bankou klientovi.⁴⁴

Informace, které banka vyhledává a požaduje po klientovi, se liší v závislosti na tom, zda se jedná o kontokorentní úvěr pro spotřebitele nebo podnikatelský subjekt. V případě, že je žadatelem o úvěr fyzická osoba podnikatel nebo právnická osoba, vyžaduje banka větší množství údajů pro potřeby úvěrové analýzy, například i z důvodu, že se obvykle jedná o větší úvěrový rámec než v případě spotřebitelů.

Schvalovací kompetence jsou ve vybrané bance odstupňovány dle výše úvěrů. Při nižších částkách je schválením žádosti vedoucí úvěrového oddělení a od určité výše může schválení provést pouze generální ředitel, který má možnost si vyžádat stanovisko k úvěrovému případu od dalšího kompetentního oddělení.

3.1. Žádost o kontokorentní úvěr, vyhodnocení důvěryhodnosti a úvěrové historie

Aby mohla banka s úvěrovou analýzou začít, musí klient nejprve podat žádost, do které vyplňuje kromě požadované výše úvěru další potřebné údaje. Podání žádosti o kontokorentní úvěr je obvykle možné prostřednictvím internetového bankovníctví anebo přímo na pobočce banky.

⁴⁴ PŮLPÁNOVÁ, Stanislava. *Komerční bankovníctví v České republice*. Praha: Oeconomica, 2007, s. 284

V případě, že o kontokorentní úvěr žádá spotřebitel, resp. bude kontokorentní úvěr poskytován jako spotřebitelský, je banka povinna zjišťovat výši příjmů klienta, kam se může řadit: mzda, důchod, sociální dávky či jiné bankou akceptovatelné příspěvky, stipendium, nebo například příjem z pronájmu nemovitosti. Dále banka zjišťuje klientovy výdaje na běžný chod domácnosti (dále jen výdaje) a jeho aktuální úvěrové zatížení.

Obdrží-li banka žádost o podnikatelský kontokorentní úvěr, již z charakteru této žádosti vyžaduje od klienta z části rozdílné údaje, než je tomu u spotřebitelské žádosti. Do žádosti je klient povinen vyplnit údaje o podnikatelské činnosti, obchodních aktivitách a vazbách, dále prezentaci podnikatelského subjektu například prostřednictvím webových stránek, rovněž je nutné vyplnit údaje o hospodaření a aktuální úvěry/závazky.

3.1.1. Důvěryhodnost klienta (kredibilita)

Klienta nelze označit za důvěryhodného pro potřeby poskytnutí úvěrového produktu v případech kdy:

- má blokadu účtu z titulu exekučního příkazu,
- je veden v Insolvenčním rejstříku, nebo byl v Insolvenčním rejstříku veden před méně než pěti lety,
- veškeré příchozí platby okamžitě vybírá v hotovosti nebo převádí na jiný účet
- na účet klienta je v posledních 3 měsících připsána více než jedna nebankovní půjčka⁴⁵
- bylo bankou zjištěno, že má klient závazky vůči orgánům veřejné správy, zdravotní pojišťovně atp.⁴⁶
- je spojen s jiným klientem banky, který je nedůvěryhodný
- byly zjištěny jiné negativní informace

Pokud je klient vyhodnocen jako nedůvěryhodný, je žádost o úvěr zamítnuta a klient o výsledku informován prostřednictvím pobočky a zprávou do Internetového bankovníctví. V opačném případě přistoupí úvěrový analytik k dalšímu kroku, což je posouzení klientových příjmů.

⁴⁵ Poskytovatelem nebankovních půjček je na českém trhu například: Zonky, Profi Credit, Zaplo.cz, ViaSMS, FairCredit, Cool Credit aj.

⁴⁶ Tyto informace banka zjistí pomocí údajů v žádosti, příp. může pojmout podezření ve chvíli, kdy dochází k častým dotazům na účet klienta od exekutorského úřadu, Finančního úřadu, Celního úřadu či jiné instituce.

3.1.2. Úvěrová historie

Nedílnou součástí posuzování jakékoliv žádosti o úvěr je posouzení úvěrové historie klienta. Při posuzování žádosti o kontokorentní úvěr pro spotřebitele či fyzickou osobu podnikatele jsou zjišťovány potřebné údaje prostřednictvím Bankovního registru klientských informací (BRKI) a Nebankovního registru klientských informací (NRKI). Tyto registry obsahují informace o všech závazcích klienta, ať už BRKI či NRKI, vůči věřitelským institucím, kterými jsou banky, leasingové společnosti, stavební spořitelny, nebo subjekty poskytující nebankovní půjčky.

U právnických osob nahlíží banka do Centrálního registru úvěrů, který obsahuje úvěrové závazky veškerých právnických osob vůči bankám. Jedná se o poněkud méně uživatelsky přívětivý systém, jenž je spravován Českou národní bankou. Tento registr obsahuje údaje o počtu úvěrů, jejich výši, aktuální nesplacené částky jistiny a úroků, platební morálce či data, od kterého subjekt daný úvěr využívá. Do tohoto registru jsou bankovní instituce povinny reportovat výše uvedené údaje o pohledávkách za svými klienty. Dále banka posuzuje úvěrovou historii u právnické osoby dle NRKI.

Pokud klient nemá žádné splátky po splatnosti, nebo nemá více než čtvrtinu splátek po splatnosti v průměrné výši a zároveň má klient úvěrový produkt dostatečně dlouhé období, je bankou označena úvěrová historie jako **pozitivní**. Pro potřeby výpočtu úvěrového rámce je pozitivní úvěrová historie označena koeficientem $k = 3$.

Ve chvíli, kdy má klient po splatnosti více než čtvrtinu všech splátek, je bankou označena úvěrová historie jako **negativní**. Na základě této skutečnosti dochází k zamítnutí žádosti o kontokorentní úvěr a vyrozumění klienta. Příklad takového záznamu v registru je možné vidět na Obrázku č. 1.

V případě, že klient nenaplní podmínky pro pozitivní, ale ani negativní úvěrovou historii (např. nikdy v minulosti neměl žádný úvěrový produkt) je úvěrová historie označena jako **neutrální**. V tomto případě má koeficient k hodnotu 2.

Obrázek 1: Negativní záznam v registru**Kontrakt:**

CCB code	Typ kontraktu	Fáze	Role	Poskytnutí úvěru	Poslední aktualizace	Připojená os. data
00000000	Kreditní karty splátkové	Existující	Žadatel	23/08/2013	31/01/2018	

Finanční instituce:	0000
Datum poslední aktualizace:	31/01/2018
Způsob platby:	NE
Periodičita zúčtování:	M
Typ splátek:	V
Signalizace 1:	0
Signalizace 2:	0
Výše měsíční splátky:	100,-
Datum poslední platby:	12/01/2018
Počet nespl. spl. po splatnosti:	0
Datum posledního pohybu:	12/01/2018
Částka požad. tento měsíc:	XX -
Poč. max dlužných spl./Poč. měs. :	9 /39
Maximální dlužná částka:	2.464,-
Datum maximální dlužné částky:	31/10/2014
Datum maximální překročení úv. rámce:	31/10/2014
Maximální částka překročení úv. rámce:	234,-
Nejhorší status:	F
Datum nejhoršího statusu:	31/12/2017
Datum poslední delikvence:	31/12/2017
Zůstatek jistiny:	-
Typ úvěru:	00000000

Profil karty

Měsíc	Použití	Dl. spl.	Nespl. částka po spl.	Zbýv. částka	Úvěr rámec	Status	Doba po splat.
01/2018	N	0	0,-	0,-	2.000,-	-	0,-
12/2017	N	9	690,-	690,-	2.000,-	F	1.428,-
11/2017	N	9	740,-	740,-	2.000,-	F	1.397,-
10/2017	N	9	790,-	790,-	2.000,-	F	1.367,-
09/2017	N	9	840,-	840,-	2.000,-	F	1.336,-
08/2017	N	9	890,-	890,-	2.000,-	F	1.306,-
07/2017	N	9	940,-	940,-	2.000,-	F	1.275,-
06/2017	N	9	990,-	990,-	2.000,-	F	1.244,-
05/2017	N	9	1.040,-	1.040,-	2.000,-	F	1.214,-
04/2017	N	9	1.090,-	1.090,-	2.000,-	F	1.183,-
03/2017	N	9	1.140,-	1.140,-	2.000,-	F	1.153,-
02/2017	N	9	1.190,-	1.190,-	2.000,-	F	1.122,-
01/2017	N	9	1.240,-	1.240,-	2.000,-	F	1.094,-
12/2016	N	9	1.293,-	1.293,-	2.000,-	F	1.063,-
11/2016	N	9	1.343,-	1.343,-	2.000,-	F	1.032,-
10/2016	N	9	1.393,-	1.393,-	2.000,-	F	1.002,-
09/2016	N	9	1.443,-	1.443,-	2.000,-	F	971,-
08/2016	N	9	1.493,-	1.493,-	2.000,-	F	941,-
07/2016	N	9	1.543,-	1.543,-	2.000,-	F	910,-
06/2016	N	9	1.593,-	1.593,-	2.000,-	F	879,-
05/2016	N	9	1.643,-	1.643,-	2.000,-	F	849,-
04/2016	N	9	1.692,-	1.693,-	2.000,-	F	818,-
03/2016	N	9	1.717,-	1.718,-	2.000,-	F	788,-
02/2016	N	9	1.717,-	1.718,-	2.000,-	F	757,-

Zdroj: interní zdroj vybrané banky

3.2. Úvěrová analýza a vyhodnocení žádosti a klienta

Před podpisem úvěrových smluv a přistavením kontokorentního úvěru k účtu je nutné provést úvěrovou analýzu klienta. Na základě získaných informací následně banka přistoupí k poskytnutí úvěrového rámce v požadované výši, nebo nižší, případně na základě negativních informací žádost zamítne.

3.2.1. Analýza žádosti o kontokorentní úvěr pro spotřebitele

Banka je v případě žádosti o spotřebitelský úvěr povinna postupovat dle zákona o spotřebitelském úvěru (257/2016 Sb.), který bance ukládá, aby provedla úvěrovou analýzu podrobněji než například u podnikatelského subjektu.

Přijetí žádosti o kontokorentní úvěr pro nepodnikající osobu úvěrovým oddělením začíná úvěrová analýza daného případu. Ze všeho nejdříve musí úvěrový analytik banky ověřit, že náležitosti v žádosti nemají po formální stránce vadu. Mezi takové vady, které znemožňují posouzení žádosti o kontokorentní úvěr, se například řadí:

- uvedení údajů do žádosti, které nedávají smysl (např. vyplnění písmen do pole pro vyplnění výše mzdy apod.)
- chybně pochopena a vyplněna čestná prohlášení (prohlášení o bezdlužnosti vůči orgánům finanční správě, zdravotní pojišťovně atp.)
- uvedení nepravdivých údajů (např. klient v žádosti uvede, že nemá oprávnění k vykonávání podnikatelských aktivit, ale po ověření údajů v Registr živnostenského podnikání (Živnostenském rejstříku) pracovník zjistí, že je oprávnění platné)

Pokud je nalezena jakákoliv vada při posuzování žádosti, úvěrový analytik žádost ukončí a prostřednictvím pobočky banky informuje klienta o nalezených nesrovnalostech a požádá ho, aby žádost o kontokorentní úvěr vyplnil znovu se správnými náležitostmi.

V případě, kdy analytik usoudí, že je žádost po formální stránce bezvadná, začíná posuzovat dostatečnou bonitu klienta. V této fázi tedy pracovník prověřuje kredibilitu, příjmy klienta, jeho výdaje a úvěrovou historii.

3.2.1.1. Příjmy klienta – spotřebitel

V této části musí analytik prověřit příjmy potenciálního dlužníka a porovnat je s příjmy uvedenými v žádosti. Pro následný výpočet maximálního úvěrového rámce, je možné započítat pouze příjmy, které klient uvádí v žádosti, a zároveň jsou pravidelně připsovány na účet.

Mezi započitatelný příjem je možné řadit: mzdu, příspěvek na péči, peněžitou pomoc v mateřství nebo například odměnu pěstouna. Mezi neakceptovatelné příjmy banka řadí: podporu v nezaměstnanosti, příspěvek na bydlení, na živobytí, nebo například podporu při rekvalifikaci.

Pokud klient disponuje započitatelným příjmem, úvěrový analytik banky vypočte průměrný měsíční příjem (PMP) na účtu za poslední 3 měsíce a následně přistoupí k posuzování dalších parametrů. Pokud klient nemá dostatečný příjem, nebo je neakceptovatelný, je žádost bankou zamítnuta.

3.2.2. Vyhodnocení žádosti u spotřebitelského úvěru

V případě, kdy pracovník posuzující žádost vyhodnotí, že je klient důvěryhodný, má dostatečné příjmy a zároveň nemá negativní úvěrovou historii, navrhne výši rámce, který je možné klientovi poskytnout.

Vzorec pro výpočet maximálního možného rámce je následující:

Maximální úvěrový rámec = (PMP – výdaje (min. 5000 CZK) – splátky úvěrů a půjček) * *k*

Výsledná výše kontokorentního úvěru je úvěrovým analytikem doporučena ke schválení. Dle navržené částky dojde ke schválení výše úvěrového rámce příslušnou autoritou. Pokud klient schválenou výši rámce akceptuje, je třeba prostřednictvím Internetového bankovníctví aktivovat příslušnou smlouvu. Aktivaci klient provede potvrzením smluv v Internetovém bankovníctví a následnou autorizací pomocí SMS zprávy. Následující den je kontokorentní úvěr k účtu přistaven a klient jej může čerpat.

3.2.3. Analýza žádosti o kontokorentní úvěr pro fyzickou osobu podnikatele

Při provádění úvěrové analýzy u klienta poptávajícího kontokorentní úvěr, jenž je určen k podnikatelským účelům, dochází k určitým rozdílům oproti posuzování úvěru pro spotřebitele.

Rozdíl mezi úvěrovou analýzou u spotřebitele a fyzické podnikající osobě je především v posuzování příjmů daného subjektu. Co se týká úvěrové angažovanosti, prověřování úvěrové historie a důvěryhodnosti klienta, tak tyto procesy a postupy zůstávají zachovány a jsou totožné jako při žádosti o spotřebitelský úvěr.

Při vyplňování žádosti klientem je rovněž rozdíl při vyplňování jeho příjmů, v tomto případě klient nejčastěji vyplňuje průměrné měsíční příjmy z podnikání a čisté příjmy, tedy příjmy očištěné o náklady a daň z příjmu. Rovněž samozřejmě může uvést další příjem, jako mzdu, sociální dávky, či například příjem z pronájmu nemovitosti.

Je-li tedy žádost po formální stránce v pořádku, klient je důvěryhodný a nemá negativní záznamy v bankovních či nebankovních registrech, přistupuje úvěrový pracovník u klienta k analýze příjmů z podnikatelské činnosti.

3.2.3.1. Příjmy klienta – fyzická osoba podnikatel

U osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) nedochází již z principu k posuzování pravidelných příjmů od zaměstnavatele, se kterým má podepsanou pracovní smlouvu. Není však vyloučeno, že i osoba, jež podniká a má příjmy z podnikání, nemůže být zároveň zaměstnán na hlavní pracovní poměr. Závisí tedy vždy na údajích, které klient v žádosti uvede.

Při analýze příjmů klienta dochází k ověření, zda jsou na účet příjmy z podnikatelské činnosti klienta připisovány a zda souvisejí s předmětem podnikání. Samozřejmě si úvěrový analytik může kdykoliv dodatečně vyžádat součinnosti klienta prostřednictvím pobočkové sítě a to v případě, že se některé vyplněné informace neslučují se skutečností.

Pro ilustraci triviální názorný příklad – klient v žádosti uvádí, že se živí jako zubní lékař a provozuje zubní ordinaci. Po nahlédnutí na příjmy, které klientovi chodí na účet, pracovník úvěrového oddělení zjistí, že jsou veškeré příjmy například od zasílatelských a logistických společností (DHL, PPL, Česká pošta). Při zjištění takových či obdobných nesrovnalostí je úvěrový pracovník povinen zajistit potřebné informace od klienta a v případě, že klient neposkytne relevantní vysvětlení, není možné v úvěrové analýze dále pokračovat.

Pokud jsou připisované platby na účtu v pořádku, úvěrový pracovník spočítá průměrný měsíční příjem z podnikání za posledních 6 měsíců⁴⁷ a ověří, že klient reálně vykonává podnikatelskou činnost alespoň 6 měsíců. V této fázi dochází k výraznému rozdílu oproti úvěrům pro spotřebitele, klient je totiž vyzván k doložení následujícího:

- posledních dvou podaných daňových přiznání (disponuje-li jimi), příp. alespoň poslední daňové přiznání (DP),
- potvrzení o bezdlužnosti vůči Finančnímu úřadu,
- rovněž doložení aktuálního přehledu pohledávek a závazků.

3.2.4. Vyhodnocení žádosti pro fyzickou osobu podnikatele

Teprve po doložení náležitých dokumentů a za předpokladu, že je veškeré v pořádku, může úvěrový analytik přestoupit k vyhodnocení žádosti a případnému doporučení výše úvěrového rámce.

Vzorec pro výpočet maximální možné výše kontokorentního úvěru je podobný jako u spotřebitelského úvěru a vypadá následovně:

Maximální úvěrový rámec = (min (průměrné měsíční příjmy z DP/průměrné měsíční příjmy na účtu) – splátky úvěrů a půjček) * k

Z výše uvedeného vzorce je možné zaregistrovat, že u kontokorentních úvěrů, které jsou poskytnuty k podnikatelským účtům, nedochází k zjišťování výdajů klienta na běžné potřeby a jejich následnému zapracování do výpočtu. Tato povinnost banky vyvstává pouze u úvěrů týkajících se spotřebitelů.

Struktura schvalovacích pravomocí je stejná ve všech případech, ať se jedná o úvěr k účtu spotřebitelskému, podnikatelskému či pro právnickou osobu.

⁴⁷ Žádost je možné posuzovat v případě, kdy klient disponuje historií příjmů alespoň za období 3 měsíce. Pokud takovou historii klient u banky nemá, má možnost doložit výpisy z účtu u banky, kam chodí příjmy aktuálně, a které je ochoten si do banky, ve které o úvěr žádá, přesměrovat.

Dojde-li tedy ke schválení žádosti o úvěr a klient s nabízenou výší souhlasí (liší-li se od požadované výše), je vyzván k dostavení se na pobočku banky k podpisu příslušných úvěrových smluv. Následující den po podpisu smluv má klient kontokorentní úvěr k dispozici a může jej tedy aktivně využívat.

3.2.5. Analýza žádosti o kontokorentní úvěr pro právnickou osobu

Žádost o kontokorentní úvěr pro právnickou osobu se oproti dvěma předchozím případům liší především v části, u které dochází k vyplňování příjmů. V tomto případě je klient nucen vyplnit údaje o obratech, hospodářských výsledcích a odpisech, přidané hodnotě a další, které se nachází v účetních výkazech daného subjektu. Následně vyplňuje údaje týkající se podnikatelské činnosti: předmět podnikání, webové stránky, zda provádí platební a obchodní styk spíše v zahraničí či tuzemsku. I této žádosti jsou nedílnou součástí údaje o aktuálních úvěrech a závazcích a čestná prohlášení.

Jak je uvedeno v textu výše, nezajištěné úvěrové produkty pro právnické osoby jsou rizikovější zejména z důvodu, že se obvykle jedná o vysoké rámce, které mají možnost čerpat bezúčelově. I z tohoto důvodu, dochází při posuzování žádosti a úvěrové analýze k získávání všech relevantních informací, které jsou o daném subjektu dostupné. V tom bankám velmi dobře poslouží informační systémy, které obsahují velké množství podstatných údajů potřebných k analýze. Jedním takovým je například CRIBIS. „*CRIBIS je spolehlivý datový zdroj o více než 10 milionech podnikatelských subjektů a fyzických osob z České a Slovenské republiky čerpající z více než 43 hlavních, přehledně seříděných a veřejných a neveřejných informačních zdrojů.*“⁴⁸

3.2.5.1. Příjmy klienta – právnická osoba

Pracovník úvěrového oddělení má možnost přistoupit k zamítnutí žádosti, resp. subjekt je neúvěrovatelný v případě, že je neúvěrovatelná některá z přistupujících osob, má v posledním ukončeném období ztrátu a neočekává se změna, je nedůvěryhodný či má příjmy neodpovídající charakteru podnikatelské činnosti.

Vybraná banka přistupuje k poskytování kontokorentního úvěru i pro neziskové organizace, jako jsou například zapsané spolky, zapsané ústavy apod. V tomto případě akceptuje i státní

⁴⁸ CRIBIS.CZ: CO JE TO CRIBIS WEBOVÁ APLIKACE. Dostupné z: <https://www.mcribis.cz/o-aplikaci-cribis/>.

dotace či jiné příjmy z veřejných rozpočtů, jsou-li doloženy relevantní dokumentací (smlouvou, žádostí o dotaci atd.).

Za předpokladu, že je žádost v pořádku, klient je důvěryhodný, má na účtu u banky dostatečně vysoké započitatelné příjmy pro požadovaný rámec a ani u oprávněných osob (jednatelů, společníků, prokuristů atp.) nebyla nalezena negativní informace znemožňující poskytnutí úvěru, je klient požádán o doložení následující dokumentace:

- poslední dvě podaná daňová přiznání (disponuje-li jimi), příp. alespoň poslední daňové přiznání (DP),
- výkaz zisku a ztráty a rozvahy za poslední dvě ukončená účetní období (disponuje-li jimi), příp. alespoň za poslední období a k nejaktuálnějšímu datu,
- potvrzení o bezdlužnosti vůči Finančnímu úřadu,
- aktuální přehled pohledávek a závazků,
- výpis z Bankovního a Nebankovního registru přistupující osoby,
- výpis z Nebankovního registru právnické osoby.

Usoudí-li analytik, že některé nalezené informace o posuzovaném subjektu jsou v rozporu s klientovým tvrzením nebo jsou negativního charakteru, dochází k zamítnutí žádosti ze strany banky.

3.2.6. Vyhodnocení žádosti pro právnickou osobu

Ve chvíli, kdy je z doloženého patrné, že společnost netrpí žádnými finančními potížemi, není financována z významné části cizími zdroji, závazky nepřevyšují pohledávky, společnosti ani přistupující osoby nemají negativní záznamy v registrech, je možné provést výpočet maximální možné výše úvěrového rámce. Vzorec, na jehož základě analytik získá výslednou částku, je prakticky totožný jako v případě fyzické osoby podnikatele a vypadá následovně:

Maximální úvěrový rámec = (min (průměrné měsíční příjmy z DP/průměrné měsíční příjmy na účtu) – splátky úvěrů a půjček) * k

Ve chvíli, kdy dojde ke schválení doporučeného rámce oprávněnou osobou, je klient vyzván k návštěvě pobočky banky k podpisu příslušných smluv. Jak je v práci uvedeno výše, kromě úvěrové smlouvy je klient povinen podepsat i smlouvu o přistoupení k úvěru, čímž se za úvěr zaručí jako fyzická osoba.

3.3. Shrnutí

Dle výše uvedeného je klient v případě, že se nejedná o spotřebitele, povinen k žádosti o kontokorentní úvěr dokládat množství dokumentace, na základě které banka provádí úvěrovou analýzu. Ze získané dokumentace, informací o klientovi a obrátů na účtu následně klientovi nabídne možnou výši úvěrového rámce a pokud klient s výší souhlasí, dochází již jen k podpisu příslušné úvěrové dokumentace na pobočce banky.

Fyzická osoba podnikatel je požádán o doložení následujícího:

- poslední dvě podaná daňová přiznání (disponuje-li jimi), příp. alespoň poslední daňové přiznání (DP),
- potvrzení o bezdlužnosti vůči Finančnímu úřadu,
- aktuální přehled pohledávek a závazků.

Od **právníké osoby** banka pro vyhodnocení žádost požaduje:

- poslední dvě podaná daňová přiznání (disponuje-li jimi), příp. alespoň poslední daňové přiznání (DP),
- výkaz zisku a ztráty a rozvahy za poslední dvě ukončená účetní období (disponuje-li jimi), příp. alespoň za poslední období a k nejaktuálnějšímu datu,
- potvrzení o bezdlužnosti vůči Finančnímu úřadu,
- aktuální přehled pohledávek a závazků,
- výpis z Bankovního a Nebankovního registru přístupující osoby,
- výpis z Nebankovního registru právnické osoby.

3.4. Doporučení bance

Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že v případě posuzování žádosti o spotřebitelský kontokorentní úvěr postupuje vybraná banka obdobně jako Česká spořitelna, a.s., MONETA Money bank a.s. či Equa bank a.s. V tomto směru s ohledem na zachování přiměřeného rizika, které spočívá v dostatečném a přiměřeném posouzení klienta v zákonném rozsahu, lze bance doporučit pouze to, aby stanovený postup zachovala i nadále a vůči spotřebitelům nedocházelo k rozvolňování a snižování požadavků při provádění úvěrové analýzy.

Při posuzování žádosti o kontokorentní úvěr pro podnikající subjekty vybraná banka v porovnání s ostatními bankami, které byly vybrány pro komparaci podmínek, vyžaduje k provedení úvěrové analýzy doložení většího množství dokumentace. Je zřejmé, že jako banka ze segmentu malých bank se snaží eliminovat riziko a prostředky, které půjčuje svým klientům, svěřuje pouze těm, u kterých je velmi pravděpodobné, že budou schopni vůči bance bez

problémů plnit své závazky. Jedním z možných kroků pro zefektivnění poskytování kontokorentních úvěrů je snížení množství vyžadované dokumentace do určité výše (do 1 mil. CZK). Nový seznam požadované dokumentace, ať už pro podnikající fyzickou osobu nebo právnickou osobu, by byl následující:

- poslední dvě podaná daňová přiznání (disponuje-li jimi), příp. alespoň poslední daňové přiznání (DP),
- potvrzení o bezdlužnosti vůči Finančnímu úřadu (k podpisu smlouvy v případě schválení),
- aktuální přehled pohledávek a závazků (při žádosti nad 100 000 CZK).

Při žádosti převyšující tuto částku by byl vyžadován standardní rozsah dokumentace tedy i výpisy z bankovních a nebankovních registrů přistupujících osob atp.

Dalším krokem k efektivnějšímu poskytování podnikatelských kontokorentních úvěrů je možné povolené přečerpání za předem stanovených podmínek do určité výše (např. 50 000 CZK), bez nutnosti dokládat jakoukoliv dokumentaci. Podmínky by byly následující:

- zřízen podnikatelský účet u banky po dobu alespoň 2 let,
- sídlo firmy a adresa trvalého bydliště v České republice,
- bezproblémová historie účtu/klienta (žádná přečerpání či insolvence, žádné dotazy od exekutorských, celních či finančních úřadů, správy sociálního zabezpečení atp.) v posledním roce,
- v případě právnické osoby bezproblémová historie oprávněných osob u účtu (žádná přečerpání či insolvence, žádné dotazy od exekutorských, celních či finančních úřadů, správy sociálního zabezpečení atp.) v posledním roce,
- průměrné měsíční obraty na účtu v posledním roce ve výši alespoň 150 % z výše rámce⁴⁹,
- průměrné zůstatky na účtu v posledním roce ve výši alespoň 50 % z výše rámce.

Pokud by tedy klient splňoval všechny výše uvedené podmínky, systém by provedl výpočet možné výše úvěrového rámce dle vzorce:

⁴⁹ Do těchto příjmů by byly zahrnuty pouze bezhotovostní příchozí platby od jiných odesílatelů, než jsou oprávněné osoby u účtu. Nebylo by tedy kalkulováno s hotovostními vklady či přeposílání prostředků od osob, které jsou k účtu oprávněny. Dále by nebyly akceptovány příjmy, které by pocházely z účtu u jiného bankovního ústavu téhož klienta.

Maximální úvěrový rámec = $PMP \cdot 2/3$ (výsledná částka by byla zaokrouhlena na celé tisíce dolů)

Klient by měl následně v internetovém bankovníctví dostupnou informaci o možnosti čerpání kontokorentního úvěru ve schválené výši. V případě, že by klient s výší souhlasil, elektronicky by prostřednictvím internetového bankovníctví podepsal příslušnou úvěrovou dokumentaci formou autorizační SMS zprávy a následující den by měl již kontokorentní úvěr k dispozici.

ZÁVĚR

V rámci práce došlo k charakterizování úvěrových produktů, jenž se nacházejí v nabídce obchodních bank. Dále byla provedena komparace podmínek získání kontokorentního úvěru u vybraných bank, kterým byly Česká spořitelna, a.s., MONETA Money bank a.s. a Equa bank a.s. Ze zjištěných údajů vyplynulo, že u kontokorentního úvěru postupují všechny zmíněné banky s ohledem na zákon o spotřebitelském úvěru velmi podobně. Čerpání úvěru tedy neumožňují, pokud není provedena dostatečná úvěrová analýza, která je uskutečněna až ve chvíli, kdy daný klient o úvěr požádá.

V případě kontokorentních úvěrů, které jsou určeny pro podnikatelské subjekty se již banky v jednotlivých podmínkách nepatrně odlišují. Z výše uvedeného plyne, že při úvěru nepřesahující částku 50 000 CZK má možnost klient České spořitelny či MONETA Money bank čerpat kontokorentní úvěr bez dokládání jakékoliv dokumentace na rozdíl od Equa bank, která vyžaduje doložení posledního podaného daňového přiznání vždy, bez ohledu na to, o jakou výši klient žádá. Dle zjištěného je ovšem Equa bank a.s. při žádosti o rámce převyšující 50 000 CZK nejméně náročná ke svým klientům a stále trvá na doložení pouze posledního podaného daňového přiznání.

Bakalářská práce dále obsahuje analýzu postupu při schvalování kontokorentního úvěru ve vybrané bance. Na základě provedené analýzy schvalovacího procesu v dané bance a komparaci podmínek ve vybraných bankovních domech byla uvedena doporučení, jakým způsobem může banka postupovat pro zefektivnění poskytování kontokorentních úvěrů svým klientům.

Doporučení spočívá v nižším administrativním zatěžování klienta při žádosti o kontokorentní úvěr do výše 1 milionu CZK. U žádostí nepřevyšující tuto částku, by klient nemusel dokládat například výpisy z BRKI či NRKI. Postačovalo by k provedení úvěrové analýzy tedy pouze poslední dvě podaná daňová přiznání, příp. alespoň poslední podané, potvrzení o bezdlužnosti vůči Finančnímu úřadu a při žádosti nad 100 tis. CZK i přehled pohledávek a závazků. Dalším doporučením je povolení čerpání kontokorentního úvěru automaticky v případě, že klient splní všechny stanovené podmínky, které jsou následující:

- zřízen podnikatelský účet u banky po dobu alespoň 2 let,
- sídlo firmy a adresa trvalého bydliště v České republice,

- bezproblémová historie účtu/klienta (žádná přečerpání či insolvence, žádné dotazy od exekutorských, celních či finančních úřadů, správy sociálního zabezpečení atp.) v posledním roce,
- v případě právnické osoby bezproblémová historie oprávněných osob u účtu (žádná přečerpání či insolvence, žádné dotazy od exekutorských, celních či finančních úřadů, správy sociálního zabezpečení atp.) v posledním roce,
- průměrné měsíční obraty na účtu v posledním roce ve výši alespoň 150 % z výše rámce,
- průměrné zůstatky na účtu v posledním roce ve výši alespoň 50 % z výše rámce.

Doporučení byla provedena s ohledem na zachování přiměřeného a stále přijatelného rizika při poskytování kontokorentních úvěrech a dále byla brána v potaz velikost bilanční sumy dané banky, díky které je řazena mezi malé banky a díky tomu je nucena být v poskytování úvěrových produktů více opatrnější než například Česká spořitelna, a.s.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] CRIBIS.CZ: CO JE TO CRIBIS WEBOVÁ APLIKACE. *CRIBIS.CZ Informace o firmách* [online]. Praha: CRIF – Czech Credit Bureau, 2018 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://www.mcribis.cz/o-aplikaci-cribis/>.
- [2] ČERNOHORSKÁ, Liběna. *Komplexní pohled do bankovního světa*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2015. ISBN 978-80-7395-863-3.
- [3] ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. *Základy financí*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.
- [4] ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon o spotřebitelském úvěru*. In: Sbírka zákonů. Praha: Česká republika, 2016, ročník 2016, 100/2016, číslo 257. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-257#cast6>.
- [5] ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon o účetnictví*. In: Sbírka zákonů. Praha: Česká republika, 2016, ročník 1991, 107/1991, číslo 563. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563 - cast3>.
- [6] Česká spořitelna: Financování. *Česká spořitelna* [online]. Praha: Česká spořitelna, 2018 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://www.csas.cz/cs/podnikatele-firmy/financovani>.
- [7] Česká spořitelna: *Všeobecná prezentace o finanční skupině ČS*. Česká spořitelna [online]. Praha: Česká spořitelna, a.s. 2018, [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: https://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/CS/Prilohy/vseobecna_prezentace.pdf.
- [8] Česká spořitelna: Výroční zpráva 2016. *Patria CZ* [online]. Praha: Patria Online, 2018, 28.4.2017 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: https://www.patria.cz/databank/170428_VZ_CS_2016_FINAL_28042017.pdf?guid=2abec843-1b28-4496-b2f6-68ce0240c777.
- [9] *Equa bank* [online]. Praha: Equa bank, 2018 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://www.equabank.cz/>.
- [10] Equa bank: Konsolidovaná výroční zpráva 2016. *Equa bank* [online]. Praha: Equa bank, 2018 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://m.equabank.cz/download/1007-vz-equabank-2016-cz.pdf>.
- [11] Equa bank: O nás. *Equa bank* [online]. Praha: Equa bank, 2018 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://www.equabank.cz/o-nas>.

- [12] Equa bank: Ocenění. *Equa bank* [online]. Praha: Equa bank, 2018 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://www.equabank.cz/o-nas/oceneni>.
- [13] Equa bank: Vedení banky. *Equa bank* [online]. Praha: Equa bank, 2018 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://www.equabank.cz/o-nas/vedeni-banky>.
- [14] KAŠPAROVSKÁ, Vlasta. *Banky a komerční obchody*. Kravaře: Marreal servis, 2010. ISBN 978-80-254-6779-4.
- [15] MEJSTŘÍK, Michal, Magda PEČENÁ a Petr TEPLÝ. *Bankovníctví v teorii a praxi / Banking in theory and practice*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2870-7.
- [16] MONETA Money bank [online]. Praha: MONETA Money bank, 2018 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/>.
- [17] MONETA Money bank: Flexikredit. *MONETA Money Bank* [online]. Praha: MONETA Money Bank, 2018 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/lide/ucty/kontokorent-flexikredit>.
- [18] MONETA Money bank: Konsolidovaná výroční zpráva 2016. *MONETA Money Bank* [online]. Praha: MONETA Money Bank, 2018 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/documents/cz/press/mmb-vyrocní-zprava-2016.pdf>.
- [19] MONETA Money bank: Kontokorentní úvěr Flexi Business. *MONETA Money Bank* [online]. Praha: MONETA Money Bank, 2018 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/firmy/start/uvery/provozni-uver-flexi-business>.
- [20] MONETA Money bank: Ocenění. *MONETA Money Bank* [online]. Praha: MONETA Money Bank, 2018 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/o-nas/oceneni>.
- [21] MONETA Money bank: Skupina MONETA. *MONETA Money Bank* [online]. Praha: MONETA Money Bank, 2018 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/o-nas/skupina-moneta>.
- [22] PŮLPÁNOVÁ, Stanislava. *Komerční bankovníctví v České republice*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1180-1.
- [23] REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 5., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2012. ISBN 978-80-7261-240-6.